

JEZUS-NOWY ADAM GŁOSI EWANGELIĘ BOŻĄ

SŁOWA EWANGELII WEDŁUG ŚW. MARKA (MK 1, 12-15)

¹²Duch wyprowadził Jezusa na pustynię. ¹³A przebywał na pustyni czterdzieści dni, kuszony przez szatana, i był ze zwierzętami, aniołowie zaś Mu służyli.

¹⁴ Gdy Jan został uwięziony, Jezus przyszedł do Galilei i głosił Ewangelię Bożą. Mówił:

¹⁵ «Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię!»

PYTANIA DO DZIELENIA

1. Jak zamierzam przeżyć czas czterdziestodniowego Wielkiego Postu, który jest przygotowaniem do obchodu misterium paschalnego?
2. Jakie miejsce jest moją pustynią, na której spotykam się z Bogiem?
3. Czy przeżycie Wielkiego Postu w poprzednich latach mojego życia przybliżyło mnie do Królestwa Bożego? W jaki sposób?

KOMENTARZ

w. 12 *Duch wyprowadził Jezusa na pustynię.*

Po chrzcie w Jordanie Jezus zostaje wyprowadzony przez Ducha Świętego (który zstąpił na Niego podczas chrztu) na pustynię. Czasownik *ekballein*, który w tym zdaniu został przetłumaczony jako „wyprowadził”, dosłownie oznacza „rzucić, wyrzucić”. Ks. Jakub Wujek w swoim przekładzie Pisma św. wydanym w 1599 r. tłumaczy ten czasownik jako „wygnać”. Gwałtowne „rzucenie” Jezusa przez Ducha na pustynię wyraża całkowite poddanie się Jezusa działaniu Ducha Świętego i wierne podporządkowanie się woli Ojca. Motyw pustyni występował w kontekście wcześniejszym jako sceneria działalności Jana Chrzciciela (Mk 1, 4). Choć nie ma żadnych szczegółów w opisie pustyni, to jednak możemy przypuszczać, że chodzi tu o pustynię judzką. W języku biblijnym i w tekstach judaizmu okresu drugiej Świątyni pustynia może przybierać różne znaczenia: miejsce skąd bierze początek zbawcze działanie Boga (por. Iz 40); miejsce eschatologicznej próby (teksty z Qumran); miejsce zamieszkania szatana i złych duchów. W naszym tekście Jezus rzucony na pustynię i zwyciężający szatana uobecnia nowy czas zbawczego działania Boga, w którym wyraźnie widać przejście od śmierci do prawdziwego życia w wolności. Postawa całkowitej wierności Bogu umożliwia przemianę miejsca pustynnego w rajski ogród życia.

w. 13 *A przebywał na pustyni czterdzieści dni, kuszony przez szatana, i był ze zwierzętami, aniołowie zaś Mu służyli.*

Czas przebywania Jezusa na pustyni zostaje przez Ewangelistę ściśle określony – czterdzieści dni. Liczba czterdzieści może nawiązywać nie tylko do czterdziestoletniej wędrówki narodu wybranego z Egiptu do Ziemi Obietnic (Wj 16, 35; Pwt 1, 3), lecz także do czterdziestodniowej próby, jaką musiał przebyć Mojżesz (Wj 34, 28) oraz Eliasza (1 Krl 19, 8). W tekście Markowym występuje tylko mała wzmianka o kuszeniu Jezusa na pustyni przez szatana, podczas gdy u innych Synoptyków scena ta jest bardziej rozbudowana przedstawiając złożoną dyskusję między Jezusem a diabłem (por. Mt 4, 1-13; Łk 4, 1-11). W żydowskiej literaturze apokaliptycznej szatan jest przedstawiany jako przeciwnik Boga i wszystkich ludzi realizujących Boże zamiary. W naszym tekście Jezus jest „poddawany próbie”, „kuszony”

przez szatana. W Ewangelii Markowej termin ten występuje jeszcze trzy razy w kontekście konfrontacji Jezusa z faryzeuszami, którzy pragną go wystawiać na próbę (zob. Mk 8, 11; 10, 2; 12, 15). Termin ten występuje także w tekście Modlitwy Pańskiej (Mt 6, 13; Łk 11, 4). Ewangelista nie podaje nam żadnych szczegółów co do natury tego kuszenia, jednak dalszy tekst podkreśla tryumf Jezusa. Obecność dzikich zwierząt i fakt usługiwania Jezusowi przez aniołów wskazuje na to wyraźnie. Scena ta staje się bardziej zrozumiała w świetle starotestamentalnego tekstu Ps 91,11-13:

Bo swoim aniołom dał rozkaz o tobie, aby cię strzegli na wszystkich twych drogach.

Na rękach będą cię nosili, abyś nie uraził swej stopy o kamień.

Będziesz stapał po wężach i żmijach, a lwa i smoka będziesz mógł podeptać.

Św. Marek ewangelista wspomina o przebywaniu Jezusa z dzikimi zwierzętami, podkreślając atmosferę pokoju i przyjaźni między Jezusem a stworzeniem. Dzikie zwierzęta, które w wielu tekstach biblijnych występują obok sił zła (zob. Ps 91, 13; Ez 34, 5), w naszym tekście jawią się jako przyjazne Jezusowi. Można tu dostrzec niejako przywrócenie sytuacji z raj (zob. Rdz 1, 28; 2, 19-20) i spełnienie eschatologicznych obietnic prorockich (zob. Iz 11, 6-9; 65, 17-25). Obecność aniołów natomiast wskazuje na Bożą asystencję w czasie kuszenia Jezusa na pustyni. Przedmiotem akcji aniołów jest usługiwanie (gr. *diakoneo*) Jezusowi. Termin *diakoneo* może oznaczać usługiwanie przy stole, stąd czynność aniołów może być tutaj bardziej sprecyzowana jako karmienie. Podobną sytuację możemy odnaleźć w życiu proroka Eliasza (zob. 1 Krl 19, 1-8).

w. 14 *Gdy Jan został uwięziony, Jezus przyszedł do Galilei i głosił Ewangelię Bożą. Mówił:*

Ewangelista zwraca uwagę, że głoszenie Dobrej Nowiny przez Jezusa następuje po uwięzieniu Jana Chrzciciela. Werset ten jest bardzo dramatyczny, gdyż zawiera preludium do męczeńskiej śmierci Jana Chrzciciela zawartej w dalszej narracji Ewangelii (Mk 6, 17-29). Temu, który wzywał do nawrócenia i chrzcił w rzece Jordan, zamyka się usta i krępuje ręce. Los św. Jana Chrzciciela podzieli także Jezus, który zostanie również wydany i uwięziony. Dlatego właśnie Jan jest w pełnym tego słowa znaczeniu prekursorem Jezusa.

Zamknięcie się ludzi na orędzie Jana Chrzciciela oraz jego uwięzienie intensyfikują działanie mocy Bożej objawionej w orędziu i życiu Jezusa z Nazaretu. Istotna jest tutaj wzmianka o powrocie Jezusa do Galilei, gdyż stanie się ona sceną zbawczego działania Jezusa. W tradycji biblijnej Galilea jawi się jako ziemia rodzinna Jezusa, miejsce powołania wszystkich apostołów i obszar, w którym Jezus poświęca większą część swej publicznej działalności. Podkreślenie, że Jezus głosi Ewangelię Bożą wskazuje mocno na Boga Ojca jako głównego sprawcę Dobrej Nowiny.

w. 15 *«Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię!»*

W wersecie 15 występuje orędzie Jezusa stanowiące syntezę całej Ewangelii. Jezus mocno podkreśla, że czas (gr. *kairos*) wypełnił się. Czas ten (*kairos*) oznacza moment wkroczenia Boga w historię ludzkości. Jest to czas decydujący o losach świata, punkt kulminacyjny historii. Czas ten osiąga swą pełnię wraz z przyjściem na świat Jezusa z Nazaretu – Syna Bożego i oczekiwanego Mesjasza, który poprzez swoją mękę, śmierć i zmartwychwstanie pokona szatana. Odróżnia się go (tzn. *kairos*) od zwykłego biegu historii (gr. *chronos*) oraz czasu przyszłego i ostatecznego (gr. *aion*). Z wypełnieniem czasu Jezus łączy orędzie o bliskości królestwa Bożego. Termin „królestwo Boże” oznacza przestrzeń Bożego królowania. Jest to przestrzeń miłości, sprawiedliwości, wolności i pokoju. Bliskość tego królestwa może być rozumiana zarówno w sensie czasowym jak i przestrzennym. To królestwo ma się realizować w nas i wokół nas – stąd mocne wezwanie Jezusa do nawrócenia (gr. *metanoia*) i do wiary

w Ewangelie. Nawrócenie polega na radykalnym odwróceniu się od grzechu i stanowczym zwróceniu się ku Bogu. Widać tu ścisły związek z hebrajskim terminem *szuw*, który oznacza – odwrócenie, powrót całym sercem do Boga. Nie jest to tylko żal i zmiana myślenia, lecz radykalna przemiana serca i egzystencji. Wiara zaś polega na całkowitym zaufaniu Jezusowi i głoszonej przez Niego Dobrej Nowinie o Królestwie Boga i wiernym przyłgnięciu do Jego Osoby.

MEDYTACJA

Jezus głęboko poddany woli Ojca, w mocy Ducha kontynuując misję Mojżesza, Eliasza i Jana Chrzciciela, udaje się na pustynię, aby wyjść w sposób zwycięski w konfrontacji z szatanem. Droga Jezusa prowadzi przez trud samotności i znużenie głodem. Jednak jej finałem jest zwycięstwo nad mocami zła. Przez to zwycięstwo pustynia zamienia się w rajski ogród – pełen zwierząt i aniołów usługujących przy niebiańskiej uczcie. Droga Jezusa otwiera raj każdemu człowiekowi, który przechodząc przez doświadczenie gorczy grzechu może zakosztować prawdziwego życia łaski. Osoba Jezusa staje się dla nas Przewodnikiem w naszej wędrówce przez okres Wielkiego Postu ku porankowi Zmartwychwstania. Tylko z Jezusem możemy odnieść zwycięstwo nad szatanem i pokusami krainy śmierci. On zaprasza nas do prawdziwego szczęścia, którego świat dać nie może. Jezusa wprowadza nas w *kairos* – czas szczególnego działania Boga. Pragnie aby *kairos* wprowadził nas na łąki wieczności – gdzie nie ma już ani czasu, ani przestrzeni, lecz wspólnota z Miłością. Jezus przychodzi do Galilei naszych serc, aby wzywać nas do nawrócenia i wiary. Głosi nam Dobrą Nowinę, której źródłem i autorem jest sam Bóg Ojciec. On pragnie, aby Bóg zasiadł na tronie naszego serca i byśmy przez szczere oddanie i autentyczne świadectwo mieli udział w realizacji królestwa Bożego. Głośno wołajmy: *Przyjdź królestwo Twoje* – nie tylko wargami, ale całym naszym życiem. Zamieniamy z Jezusem – nowym Adamem i Jego Matką – nową Ewą pustynię śmierci w krainę życia.

KONTEMPLACJA

Święta Maryjo, Matko Boża,
Ty wydałaś na świat prawdziwe światło,
Jezusa, Twojego Syna – Bożego Syna.
Na wezwanie Boga oddałaś się cała
i tak stałaś się źródłem dobroci,
które z Niego wytryska.
Pokaż nam Jezusa. Prowadź nas ku Niemu.
Naucz nas, jak Go poznawać i kochać,
abyśmy my również mogli stać się
zdolni do prawdziwej miłości
i być źródłami wody żywej
w spragnionym świecie.

Benedykt XVI, encyklika *Deus caritas est*